

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนนาร่อง และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องที่จะศึกษาให้ชัดเจน โดยนำเสนอในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ความหมายของหลักสูตร
2. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544
3. กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร
  - 3.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
  - 3.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
  - 3.3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร
  - 3.4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร (ใช้หลักสูตร)
  - 3.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล
  - 3.6 การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา
  - 3.7 การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร
4. บทบาทผู้เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ในสถานศึกษา
5. สาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความหมายของหลักสูตร

สัจด์ อุทรานันท์ (2532 : 70) ได้รวบรวมความหมายของคำว่าหลักสูตรจากนักการศึกษาไว้ดังนี้

หลักสูตร หมายถึง กระบวนการหรือรายการเนื้อหาวิชาที่จัดสอนในโรงเรียน

หลักสูตร หมายถึง กลุ่มประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน

หลักสูตร หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

หลักสูตร หมายถึง สื่อกลางหรือวิถีทางที่จะนำเด็กไปสู่จุดหมายปลายทาง

แรมสมร อยู่สถาพร (2533 : 3) ให้ความหมายว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการศึกษาที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม และมีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 40) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือศาสตร์ที่มีทฤษฎีหลักการ และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามที่มุ่งหมายไว้ และรวมไปถึงแผนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

กาญจนา คุณารักษ์ (2535 : 2) ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือ โครงการหรือแผนอันประกอบด้วยหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง กิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ประทีป แสงส่อง (2541 : 10) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ เจตคติ และทักษะ ตามที่สังคมต้องการ

สรุปว่าหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์ของการศึกษา

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 กำหนดให้เริ่มใช้ปีการศึกษา 2545 ในโรงเรียนนำร่อง และโรงเรียนเครือข่าย และปีการศึกษา 2546 จะเริ่มใช้พร้อมกันทุกโรงเรียนทั่วประเทศในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 และใช้ในชั้นเรียนถัดไปทุกปีการศึกษา ซึ่งปีการศึกษา 2548 จะใช้ครบทุกชั้นเรียน หลักสูตรมีหลักการ จุดหมาย และกำหนดโครงสร้างไว้ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2545 : 1-7)

หลักการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศจึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทย ควบคู่กับความเป็นสากล
  2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
  3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา และเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ
  4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
  5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์
- หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ แลประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังต่อไปนี้
1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์
  2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
  3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการมีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์
  4. มีทักษะและกระบวนการโดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต
  5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
  6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค

7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

โครงสร้าง

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียนดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ กลุ่มภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้นส่วนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจรตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผนปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็น 2

ลักษณะ คือ

1. มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มข้นตามความสามารถตามถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้

เวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800-1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 2 ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800-1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 3 ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000-1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 5-6 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 4 ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000-1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

สรุปได้ว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดกรอบแนวทางกว้าง ๆ ให้สถานศึกษาไปกำหนดเวลาเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ละสถานศึกษา

กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

หลักสูตรกำหนดให้สถานศึกษาต้องสร้างหลักสูตรของตนเองทำให้ผู้บริหารและครูต้องทำหน้าที่เป็นผู้พัฒนาหลักสูตรซึ่งหมายถึงการสร้าง การใช้ และปรับปรุงหลักสูตร นอกเหนือจากหน้าที่ในการสอน เมื่อสถานศึกษาสร้างหลักสูตรแล้ว ในขั้นต่อไปเป็นการนำหลักสูตรไปใช้ซึ่งต้องมีกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2545 ก : 12-22)

1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

1.1 สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

1.2 พัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และคณะกรรมการอื่น ๆ ตามความจำเป็น

1.4 จัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษา

1.5 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.6 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กับผู้ปกครองนักเรียน หน่วยงาน

องค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบและขอความร่วมมือ

2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

2.1 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2.2 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ วิสัยทัศน์ เป็นเจตนาารมณ์ อุดมการณ์ หลักการ ความเชื่อ อนาคตที่พึงประสงค์ เป็นการคิดไปข้างหน้า มีเอกลักษณ์สามารถสร้างศรัทธา และจุดประกายความคิดในสภาพการ พัฒนาสูงสุดภารกิจ แสดงวิธีดำเนินการของสถานศึกษาเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ และนำไปสู่การ แผนปฏิบัติต่อไป เป้าหมาย กำหนดเป็นความคาดหวังด้านคุณภาพที่เกิดกับผู้เรียน ซึ่ง สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม ซึ่งสถานศึกษาสามารถกำหนดได้ตามความต้องการของชุมชนและความจำเป็น เพิ่มจากที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

2.3 การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละช่วงชั้นและสัดส่วน

เวลาเรียน โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย

2.3.1 สาระการเรียนรู้พื้นฐาน 8 กลุ่มสาระ และสาระเพิ่มเติมตาม

ความถนัดความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

2.3.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.3.3 เวลาแต่ละกลุ่มสาระ หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

รายปีหรือรายภาค

2.4 การจัดทำสาระของหลักสูตร ในการจัดทำสาระของหลักสูตรแต่ละ

กลุ่มสาระดำเนินการดังนี้

2.4.1 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค โดยวิเคราะห์ จากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาจัดทำเป็นผลการ เรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคที่ระบุถึงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน และคุณธรรม จริยธรรมค่านิยม ซึ่งจะเกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ในแต่ละปีหรือภาคนั้น โดยที่สถานศึกษา

กำหนดเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

2.4.2 กำหนดสาระการเรียนรู้ รายปีหรือรายภาค โดยการวิเคราะห์ จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นรายปีหรือรายภาค (ที่กำหนดไว้ในข้อ 2.4.1) และให้ สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น รวมทั้งสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน

2.4.3 กำหนดเวลาและจำนวนหน่วยกิต สำหรับสาระการเรียนรู้รายปี หรือรายภาค ดังนี้

- 1) ช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 2 ประถมศึกษาปีที่ 4-6 และช่วงชั้นที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 กำหนดสาระการเรียนรู้รายปี และกำหนด จำนวนคาบเวลาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ นั้น
- 2) ช่วงชั้นที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 กำหนดสาระการเรียนรู้เป็น รายภาคใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน เท่ากับ 1 หน่วยกิต

2.4.4 จัดทำคำอธิบายรายวิชา โดยการนำเอาผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปีหรือรายภาค สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค รวมทั้งเวลาและจำนวนหน่วยกิต ที่ กำหนดมาเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชา โดยให้ประกอบด้วยชื่อรายวิชา จำนวนเวลาหรือจำนวน หน่วยกิต ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้ของรายวิชานั้น ๆ

2.4.5 จัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยการนำเอกสารการเรียนรู้รายปีหรือ รายภาคที่กำหนดไว้ไปบูรณาการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ เพื่อความสะดวกในการ จัดการเรียนรู้ และผู้เรียนได้เรียนรู้ในลักษณะองค์รวม หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วย ประกอบด้วยผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ และจำนวนเวลาสำหรับการจัดการ เรียนรู้ ซึ่งเมื่อเรียนครบทุกหน่วยย่อย แล้วผู้เรียนสามารถบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังราย ปีหรือรายภาคของทุกวิชา ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ อาจบูรณาการเฉพาะเรื่องตามลักษณะ สาระการเรียนรู้ หรือเป็นการบูรณาการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน

2.5 การออกแบบการเรียนรู้ ในการออกแบบการเรียนรู้ต่าง ๆ มี กระบวนการและวิธีที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

2.5.1 การจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นควรมีรูปแบบและวิธีการที่ หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้

ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และ การเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้คุณธรรม ทั้งนี้ ต้องพยายามนำกระบวนการจัดการ กระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม กระบวนการ กิจและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ไปสอดแทรกในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ เนื้อหาและกระบวนการต่าง ๆ ข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ซึ่งการเรียนในลักษณะ องค์กรรวม การบูรณาการเป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยนำ กระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการ จัดการเรียนการสอน

2.5.2 สื่อการเรียนรู้ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอด ชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่และเรียนรู้ได้จาก สื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ได้จากสื่อการ เรียนรู้ และแหล่งอื่น ๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง หรือนำ สื่อต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวและในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้

2.5.3 การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนา คุณภาพผู้เรียนเพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและ ความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาการ และเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำหลักเกณฑ์ และ แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุก ฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน

2.6 การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรม ที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้ จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสม ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจอย่าง แท้จริงเป็นการพัฒนาที่สำคัญสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมายมีรูปแบบและ วิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.6.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนา ความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและ

พัฒนาศักยภาพของตนเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้าน การศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพ และการมีงานทำ

2.6.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจของ ผู้เรียนมุ่งเน้นพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรม ที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ รู้สิทธิหน้าที่ของตนเอง แบ่งตามความแตกต่างระหว่างกิจกรรมได้เป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนและกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้นำเพื่อ ประโยชน์ ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

2.7 กำหนดรูปแบบ วิชาการ เกณฑ์การตัดสิน เอกสารหลักฐานการศึกษา เกณฑ์การผ่านช่วงชั้นและการจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งใช้เวลาประมาณ 12 ปี ผู้เรียนสามารถจบการศึกษาได้ 2 ช่วง คือ จบ มัธยมศึกษาปีที่ 3 ถือว่าจบการศึกษาภาคบังคับ และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ถือว่าจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

เกณฑ์การผ่านการศึกษาแต่ละช่วงชั้น มีดังนี้

1. เกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จบการศึกษา ภาคบังคับผู้เรียนต้อง

- 1.1 เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการ ตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 1.2 ผ่านการประเมินคุณลักษณะการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน ให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 1.3 ผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่ สถานศึกษากำหนด
- 1.4 เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2. เกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
จบการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เรียนต้อง

2.1 เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้หน่วย
กิตติครบตามหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนด และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่
สถานศึกษากำหนด

2.2 ผ่านการประเมินคุณลักษณะการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน
ให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.3 ผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่
สถานศึกษากำหนด

2.4 เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านเกณฑ์การประเมิน
ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

เอกสารหลักฐานการศึกษา

สถานศึกษาต้องพิจารณาจัดทำเอกสารการประเมินผลการเรียนเพื่อ
ใช้ประกอบการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามที่เห็นสมควร เช่น เอกสาร
แสดงผลการเรียนรู้ของผู้เรียน แบบบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในรายวิชาต่าง ๆ แบบ
รายงานการพัฒนาคุณภาพเป็นรายบุคคล ระเบียบสะสมแสดงผลพัฒนาการด้านต่าง ๆ และแบบ
แสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นต้น

2.8 พัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุน ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ
ตามจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษาควรพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุนต่าง ๆ ที่เอื้อให้
สามารถจัด การเรียนการสอน ได้อย่างมีคุณภาพในเรื่องการพัฒนากระบวนการแนะแนว
การพัฒนาแหล่ง การเรียนรู้และห้องสมุด การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ และเครือข่ายวิชาการ

2.9 การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา จากกระบวนการดังกล่าว
ข้างต้นสถานศึกษาจะมีรายละเอียดที่ครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้าน ในขั้นนี้จึง
เป็นการวิเคราะห์และเรียบเรียงเพื่อให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่สมบูรณ์ ประกอบด้วยส่วน
สำคัญดังต่อไปนี้

2.9.1 วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย

2.9.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.9.3 โครงสร้างหลักสูตร

2.9.4 รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

- 2.9.5 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.9.6 การจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้
- 2.9.7 การวัดและประเมินผล
- 2.9.8 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
- 2.9.9 อื่น ๆ

3. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร

3.1 จัดกระบวนการเรียนรู้ ในการบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้บริหารต้อง ทำความเข้าใจกับครูให้พัฒนาตนเอง และวางแผนดำเนินการร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่องต่อไปนี้เป็นคือ การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายการใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การสอนซ่อมเสริมและการวิจัย เพื่อพัฒนา

3.2 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องร่วมกันวางแผนให้ครูทุกคนสามารถดำเนินการแนะแนวผู้เรียน ทั้งในด้านการศึกษาต่อ อาชีพ และ ภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่น ๆ ให้กับผู้เรียน หรืออาจจะจัดตั้งศูนย์แนะแนวของสถานศึกษา ร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองจุดเน้นของสถานศึกษาในลักษณะกิจกรรมบริการฝึกงานที่เป็นประโยชน์ กิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ และกิจกรรม สนองความสนใจและความสามารถของผู้เรียน โดยสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ละครบทบาทสมมติให้กลุ่มคำ จัดให้ มีเครือข่ายการเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษา มีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนา และนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

4. การดำเนินการบริหารหลักสูตร (ใช้หลักสูตร)

ดำเนินการใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ซึ่งสถานศึกษาได้กำหนดไว้

5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล

5.1 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรและงานวิชาการภายในสถานศึกษา

5.2 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรและงานวิชาการภายนอกสถานศึกษา

6. การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

สถานศึกษาสรุปผลการดำเนินงานและเขียนรายงาน

7. การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

7.1 สถานศึกษานำผลการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

7.2 สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหลักการสำคัญคือให้ทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วม และกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้จัดการเรียนการสอน เมื่อสถานศึกษานำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และใช้หลักสูตรสถานศึกษา จำเป็นต้องมีการกำกับติดตาม ประเมินและรายงานผลการศึกษามีคุณภาพ เห็นความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค ตลอดจนให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริม และดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

บทบาทผู้เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา

การบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ ทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งทราบบทบาท ภารกิจ หน้าที่ ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุนการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรการศึกษาไปใช้ในสถานศึกษามีบทบาท หน้าที่ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

- 1.1 จัดให้มีแผนพัฒนาสถานศึกษา เพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 1.2 เป็นผู้ดำเนินการจัดทำหลักสูตร โดยร่วมประสานกับบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนสาระตามหลักสูตรของสถานศึกษา
- 1.3 จัดให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา
- 1.4 สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาได้รับความรู้ และความสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

1.5 จัดให้มีการเทศภายใน เพื่อนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร
อย่างมีระบบ

1.6 ให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาสาระ
ของหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและ
ท้องถิ่น

2. ครูผู้สอน

2.1 วางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 จัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด เปิดโอกาสให้ผู้เรียน
ปฏิบัติจริง แสดงออกอย่างอิสระ และมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม

2.3 จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งภายใน และ
ภายนอกสถานศึกษา จัดหาแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ในชุมชน เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์

2.4 พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ ทันต่อเหตุการณ์

2.5 เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม ปฏิบัติต่อเพื่อนครู และนักเรียน

2.6 จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนและสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ให้

2.7 จัดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริง โดย
ประเมินจากการปฏิบัติ การสังเกต การสัมภาษณ์ จากแฟ้มสะสมงาน ฯลฯ

2.8 จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

2.9 จัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยให้มีการประสานกันระหว่าง
สถานศึกษา บ้าน และชุมชน เพื่อการพัฒนาให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1 มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระของหลักสูตรและกำหนดแผนพัฒนา
สถานศึกษา หรือธรรมนูญสถานศึกษา

3.2 ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

3.3 ให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ
ของท้องถิ่น

3.4 ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะทำงาน/อนุกรรมการต่าง ๆ ที่
สถานศึกษาแต่งตั้ง

3.5 สนับสนุน ส่งเสริมให้การบริหารงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

3.6 ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากร ภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสาน จารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

3.7 ตรวจสอบและประเมินการบริหารหลักสูตรรายวิชา และกลุ่มวิชาใน ภาคเรียนที่ผ่านมา และวางแผนการบริหารหลักสูตรในภาคเรียนต่อไป

3.8 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจน ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการ ของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

จะเห็นได้ว่าการนำหลักสูตร ไปใช้ในสถานศึกษา จำเป็นต้องปรับหลักสูตร ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยอาศัย ความร่วมมือจากทุกฝ่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

สาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ใน การกำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็น สำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2544 : 12-20)

1. สาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียน เรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงาน การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูด แสดงความรู้ ความคิดความรู้สึกลงในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย

การเปลี่ยนแปลงภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท 4.2 สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพและความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจถึงความหลากหลายของการแสดงจำนวนและการใช้จำนวนในชีวิตจริง

มาตรฐาน ค 1.2 เข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของจำนวนและความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการต่าง ๆ และสามารถใช้ในการดำเนินการในการแก้ปัญหาได้

มาตรฐาน ค 1.3 ใช้การประมาณค่าในการคำนวณและแก้ปัญหาได้

มาตรฐาน ค 1.4 เข้าใจในระบบจำนวนและสามารถนำสมบัติเกี่ยวกับจำนวนไปใช้ได้

สาระที่ 2 การวัด

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด

มาตรฐาน ค 2.2 วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการได้

มาตรฐาน ค 2.3 แก้ปัญหาเกี่ยวกับการวัดได้

สาระที่ 3 เรขาคณิต

มาตรฐาน ค 3.1 อธิบายและวิเคราะห์รูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติได้

มาตรฐาน ค 3.2 ใช้การนึกภาพ (Visualization) ใช้เหตุผลเกี่ยวกับปริภูมิ (Spatial reasoning) และใช้แบบจำลองทางเรขาคณิต (Geometric model) ในการแก้ปัญหาได้

สาระที่ 4 พีชคณิต

มาตรฐาน ค 4.1 อธิบายและวิเคราะห์แบบรูป (Pattern) ความสัมพันธ์และฟังก์ชันต่าง ๆ ได้

มาตรฐาน ค 4.2 ใช้นิพจน์ สมการ อสมการ กราฟ และแบบจำลองทางคณิตศาสตร์อื่น ๆ แทนสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนแปลความหมายและนำไปใช้แก้ปัญหาได้

สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น

มาตรฐาน ค 5.1 เข้าใจและใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้

มาตรฐาน ค 5.2 ใช้วิธีการทางสถิติและความรู้เกี่ยวกับความน่าจะเป็นในการคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผล

มาตรฐาน ค 5.3 ใช้ความรู้เกี่ยวกับสถิติและความน่าจะเป็นช่วยในการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้

สาระที่ 6 ทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์

มาตรฐาน ค 6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา

มาตรฐาน ค 6.2 มีความสามารถในการให้เหตุผล

มาตรฐาน ค 6.3 มีความสามารถในการสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และการนำเสนอ

มาตรฐาน ค 6.4 มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์และ เชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ ได้

มาตรฐาน ค 6.5 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

สาระที่ 1 สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต

มาตรฐาน ว 1.1 เข้าใจหน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ของโครงสร้างและหน้าที่ของระบบต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิตที่ทำงานสัมพันธ์กัน มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและดูแลสิ่งมีชีวิต

มาตรฐาน ว 1.2 เข้าใจกระบวนการและความสำคัญของการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม วิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้เทคโนโลยีชีวภาพที่มีผลต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 2 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

มาตรฐาน ว 2.1 เข้าใจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในระบบนิเวศ มีกระบวนการ

สืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว 2.2 เข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก นำความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

สาระที่ 3 สารและสมบัติของสาร

มาตรฐาน ว 3.1 เข้าใจสมบัติของสาร ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของสารกับโครงสร้างและแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาค มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสาร สิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว 3.2 เข้าใจหลักการและธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงสถานะของสาร การเกิดสารละลาย การเกิดปฏิกิริยาเคมี มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสาร สิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 4 แรงและการเคลื่อนที่

มาตรฐาน ว 4.1 เข้าใจธรรมชาติของแรงแม่เหล็กไฟฟ้า แรงโน้มถ่วง และแรงนิวเคลียร์ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างถูกต้อง และมีคุณธรรม

มาตรฐาน ว 4.2 เข้าใจลักษณะการเคลื่อนที่แบบต่างๆ ของวัตถุในธรรมชาติ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 5 พลังงาน

มาตรฐาน ว 5.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพลังงานกับการดำรงชีวิต การเปลี่ยนรูปพลังงาน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสารและพลังงาน ผลของการใช้พลังงานต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 6 กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก

มาตรฐาน ว 6.1 เข้าใจกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนผิวโลกและภายในโลก ความสัมพันธ์ของกระบวนการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ภูมิประเทศและสัณฐานของโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 7 คาราศาสตร์และอวกาศ

มาตรฐาน ว 7.1 เข้าใจวิวัฒนาการของระบบสุริยะและกาแล็กซี ปฏิสัมพันธ์ภายในระบบสุริยะและผลต่อสิ่งมีชีวิตบนโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสาร สิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว 7.2 เข้าใจความสำคัญของเทคโนโลยีอวกาศที่นำมาใช้ในการสำรวจอวกาศและทรัพยากรธรรมชาติ คำนึงการเกษตรและการสื่อสาร สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างมีคุณธรรมต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม

สาระที่ 8 ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มาตรฐาน ว 8.1 ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ ในการสืบเสาะ หาความรู้ การแก้ปัญหา รู้ว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มี รูปแบบที่แน่นอนสามารถอธิบายและตรวจสอบได้ ภายได้ข้อมูลและเครื่องมือที่มีอยู่ในช่วงเวลานั้น เข้าใจว่าวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมและสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

4. สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรม ของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ สามารถนำหลักธรรมของศาสนามาเป็นหลัก ปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน

มาตรฐาน ส 1.2 ยึดมั่นในศีลธรรม การกระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม และศรัทธาในพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

มาตรฐาน ส 1.3 ประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักธรรม และศาสนาพิธี ของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ค่านิยมที่ดีงาม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี ตาม กฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่าง สันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ารวมทั้งเศรษฐกิจอย่างพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลมาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆอย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษย์ชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในแง่ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ ตระหนักความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งที่ปรากฏในระหว่างที่ ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหาข้อมูล ภูมิสารสนเทศ อันจะนำไปสู่การใช้และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรมและมีจิตสำนึก อนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

5. สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าของชีวิต ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าของชีวิต ครอบครัว เพศศึกษา

และมีทักษะในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และ กีฬาสากล

มาตรฐาน พ.3.1 เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา

มาตรฐาน พ.3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณ ในการแข่งขัน และชื่นชมในสุนทรียภาพของการกีฬา

สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค

มาตรฐาน พ.4.1 เห็นคุณค่า และมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ.5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อ สุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้จ่าย สารเสพติด และความรุนแรง

6. สาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ.1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอด ความรู้สึก ความคิด ต่องานศิลปะอย่าง อิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ.1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ.2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่า ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ.2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ มีคุณธรรม มีจิตสำนึก ในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ในการทำงานเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ และงานธุรกิจ

มาตรฐาน ง 1.2 มีทักษะ กระบวนการทำงาน การจัดการ การทำงาน เป็นกลุ่ม การแสวงหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาในการทำงาน รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดี ต่องาน

สาระที่ 2 การอาชีพ

มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจ มีทักษะ ประสิทธิภาพในงานอาชีพสุจริต มีคุณธรรม มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพสุจริต

สาระที่ 3 การออกแบบและเทคโนโลยี

มาตรฐาน ง 3.1 เข้าใจธรรมชาติและกระบวนการของเทคโนโลยี ใช้ความรู้ ภูมิปัญญาจินตนาการและความคิดอย่างมีระบบในการออกแบบ สร้างสิ่งของเครื่องใช้ วิธีการเชิงกลยุทธ์ตามกระบวนการเทคโนโลยี สามารถตัดสินใจ เลือกใช้เทคโนโลยี สามารถตัดสินใจ เลือกใช้เทคโนโลยีทางสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคมสิ่งแวดล้อม โลกของงานและอาชีพ

สาระที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศ

มาตรฐาน ง 4.1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงานและอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณธรรม

สาระที่ 5 เทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ

มาตรฐาน ง 5.1 ใช้เทคโนโลยีในการทำงาน การผลิต การออกแบบ การแก้ปัญหาการดำเนินงาน การสร้างอาชีพสุจริตอย่างมีความเข้าใจ มีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และมีความคิดสร้างสรรค์

8. สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความ เรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะในการสื่อสารทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความคิดเห็น แสดงความรู้สึก โดยใช้เทคโนโลยี และการจัดการที่เหมาะสมเพื่อการ เรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรฐาน ต 1.3 เข้าใจกระบวนการพูด การเขียน และสื่อสารข้อมูล ความคิดเห็น และความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและมี สุนทรียภาพ

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม ของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษา และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่ม สาระการเรียนรู้อื่นและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ ตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษาชุมชนและสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการ เรียนรู้ การทำงาน การประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ติดตามและประเมินผลการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเครือข่าย ในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น และสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 630 โรงเรียน ในระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน พ.ศ.2545 พบว่า โรงเรียนเตรียมความพร้อมใน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร โดยการอบรมปฏิบัติการจัดทำหลักสูตร ศึกษาดูงานของโรงเรียนอื่น ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน รับรู้และขอความร่วมมือ จัดทำระบบสารสนเทศในระดับมาก คือ ข้อมูลบุคลากรในสถานศึกษา ข้อมูลนักเรียน และ แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากในเรื่อง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การออกแบบจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร และการจัดสัดส่วนเวลาเรียน และบุคลากรมีความเข้าใจในระดับน้อยในเรื่อง การใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้ และการออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยคณะครูในโรงเรียน และมีคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ปัญหาที่พบของโรงเรียนเครือข่าย ได้แก่ ครูเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรไม่ชัดเจน ครูขาดความเชื่อมั่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เวลาในการจัดทำหลักสูตรไม่เพียงพอ และบุคลากรมีภาระงานมาก นอกจากนี้โรงเรียนต้องการให้หน่วยงานต่างช่วยเหลือในเรื่องการสนับสนุนเอกสารหรือคู่มือในการจัดทำหลักสูตร นิเทศ ติดตาม กำกับดูแล และเป็นพี่เลี้ยงในการจัดทำหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546 : 3) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานการจัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายทั่วประเทศ พบว่าด้านคุณภาพในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทุกโรงเรียนมีการวางระบบการดำเนินงานได้อย่างเป็นขั้นตอนชัดเจน ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา ตามภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมโดยการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมให้ความคิดเห็น และให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษาที่จัดทำขึ้น บุคลากรในชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วม โดยการให้ข้อมูลในการประชุมผู้ปกครอง การแสดงความคิดเห็น และสัมภาษณ์อย่างไม่

เป็นทางการ โรงเรียนร้อยละ 90 ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทุกชั้นตอนตามแนวทางที่ได้รับการอบรม มีจำนวนร้อยละ 10 ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ครูไม่ครบชั้น ที่ร่วมกลุ่มกันดำเนินการ ทุกโรงเรียนสามารถจัดทำหลักสูตรและหน่วยการเรียนรู้เสร็จทันเปิดภาคเรียน ส่วนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอนแต่ละครั้ง มีโรงเรียนร้อยละ 4 จัดทำไม่ทัน แต่ได้แก้ปัญหาโดยจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ในลักษณะแผนของหน่วยการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าหลักสูตรสถานศึกษาที่จัดทำขึ้นเป็น หลักสูตรที่น่าพอใจแต่ยังต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นอีก รวมทั้งมั่นใจว่าเมื่อนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณธรรม ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีความต้องการดังนี้ โรงเรียนเครือข่ายทุกโรงเรียนต้องการเอกสารความรู้ และการต่อยอดเพิ่มเติมในเรื่องเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การบูรณาการ การวัดผลและประเมินผลในระดับสถานศึกษา และการวัดและประเมินผลตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การนิเทศและการพัฒนาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับอย่างต่อเนื่อง การให้ครูทุกคนในโรงเรียนได้รับการอบรมเรื่องการจัดทำและใช้หลักสูตร โรงเรียนเครือข่ายร้อยละ 80 ต้องการให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นแกนในการจัดทำแบบ ปพ. ต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางเดียวกัน

เมฉินทร์ เถลียง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการประเมินผล และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการเตรียมความพร้อม ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการบริหารหลักสูตร ไม่แตกต่างกันจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านการประเมินผล

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ติดตามและประเมินผลการเตรียมความพร้อมและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องในโครงการนำร่องการใช้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และเทศบาล จำนวน 125 โรงเรียน พบว่าโรงเรียนนำร่องส่วนใหญ่เตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรโดยวิธีการประชุมชี้แจง อบรมผู้ที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนมากกว่า ร้อยละ 77 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีขั้นตอนคือ วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ กำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี หรือรายภาค จัดทำคำอธิบายรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ ตรวจสอบความสอดคล้องของหน่วยการเรียนรู้กับวิสัยทัศน์ จุดหมาย และ โครงสร้างหลักสูตร ขออนุมัติหลักสูตร จัดทำแผนการเรียนรู้ เตรียมสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล นำไปใช้ และนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการใช้ส่วนการดำเนินงานทั่วไปสถานศึกษามากกว่าร้อยละ 80 ได้ดำเนินงานเรียบร้อยแล้วในเรื่องการกำหนดปรัชญาและเป้าหมายการจัดการศึกษา กำหนดโครงสร้างหลักสูตรและจัดสัดส่วนเวลาเรียน กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ข้อมูลสารสนเทศที่โรงเรียนนำมาใช้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสูงสุดคือ ข้อมูลด้านบุคลากร และอาคารสถานที่ของสถานศึกษา รองลงมาคือ ความต้องการของผู้ปกครองหรือชุมชน ข้อมูลที่นำมาใช้น้อยที่สุดคือ ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวิทยากรภายนอก ปัญหาที่พบในการดำเนินงาน ส่วนใหญ่คือ ระยะเวลาที่ไม่เพียงพอในการจัดทำ รองลงไปคือ การขาดครุภัณฑ์หรือบุคลากรไม่เพียงพอ และขาดความรู้ความเข้าใจหรือความไม่ชัดเจนในการดำเนินงานบางเรื่อง

มณีนีภา ชุตินุตร (2546 : บทคัดย่อ) ได้ประเมินหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า กระบวนการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในเรื่องการเตรียมการของโรงเรียนในการใช้หลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนผ่านการอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 และการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ครู (311 คน) ร้อยละ 90 ผ่านการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรในเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของครู และความสามารถในการจัดการเรียนรู้พบว่า จากผลการสำรวจครู จำนวน 1,227 คน ผ่านการอบรมเรื่องหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ศึกษา การดำเนินงานพัฒนาการประเมินผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียนพัฒนาการใช้หลักสูตร พบว่าโรงเรียนยังมีความเข้าใจไม่ชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการ

และระบบของการประเมินตนเองผู้บริหารที่ได้รับการอบรมเรื่องการประเมินตนเองไม่เข้าใจและไม่เห็นประโยชน์ของงานและคิดว่าโครงการนี้เป็นการเพิ่มภาระให้แก่โรงเรียน ผู้บริหารที่ได้รับการอบรมเรื่องการประเมินตนเองไม่เข้าใจและไม่เห็นประโยชน์ของงานและคิดว่าโครงการนี้เป็นการเพิ่มภาระให้แก่โรงเรียน ผู้บริหารที่ได้รับการอบรม ถูกย้ายไปอยู่โรงเรียนอื่น ผู้บริหารคนใหม่ไม่เคยรู้และไม่เคยรับการอบรมเรื่องนี้ จึงไม่ดำเนินงานต่อและโรงเรียนมีปัญหา คือมีบุคลากรไม่เพียงพอและโรงเรียนไม่มีผู้บริหารที่จะขึ้นำการดำเนินงาน

อุบล ชมประสพ (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ด้านการจัดระบบข้อมูลพื้นฐานมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ด้านการจัดทำแผนการสอน คู่มือครู และสื่อการสอน มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประทีป แสงส่อง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา มีปัญหาการบริหารหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลาที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีปัญหาการบริหารหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีห้องเรียนต่างกันมีปัญหาการบริหารหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

เสริมศักดิ์ ช่วยอุปการ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จำแนกตามสถานภาพ

พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการประเมินหลักสูตรตามลำดับ จากการศึกษาเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีการดำเนินงานทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ประภาส สกุลดี (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ของพนักงานครูเทศบาล ในเขตการศึกษา 11 ผลการวิจัยพบว่าพนักงานครูเทศบาลที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน คือ ต่ำกว่า 6 ปี และตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป มีความต้องการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ไม่แตกต่างกัน และเปรียบเทียบตามตัวแปรขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอน พบว่า มีความต้องการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ไม่แตกต่างกัน

เจริญ ขุนเสถียร (2537 : 106-110) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานในเรื่องการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและการจัดทำแผนการสอน

วราภรณ์ บางเลี้ยง (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า หน่วยงานทุกระดับมีการทำความเข้าใจหลักสูตรในเนื้อหาที่ตรงกันมีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำไปใช้มากกว่าที่จะวิเคราะห์เพื่อที่จะปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในกลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพมากที่สุดปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ได้แก่ บุคคลที่เกี่ยวข้องขาดทักษะในการพัฒนาหลักสูตร ขาดแหล่งความรู้และขาดความรู้พื้นฐาน ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

เสถียร ยะระเชิด (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีความต้องการ การนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ออยู่ในระดับมากครูโรงเรียนประถมศึกษาที่ทำการสอนในโรงเรียนที่ขนาดต่างกัน มี

ความต้องการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับด้านหลักสูตรแม่บทและกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กับครูที่ไม่ผ่านการฝึกอบรมมีความต้องการการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สงกรานต์ คำพิไสย์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การติดตามการนำหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ไปใช้ ในเขตการศึกษา 9 ผลการวิจัยพบว่าการนำหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไปใช้ โรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 9 ได้ปฏิบัติกิจกรรมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่การจัดทำเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอ การสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ 9 ขั้นตอน การจัดกิจกรรมให้นักเรียนตามความสนใจ การจัดทำเครื่องมือวัดผลในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น โรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติน้อยและมีปัญหามาก โดยเฉพาะเรื่องการจัดทำหนังสือเรียน คู่มือครูหนังสือเสริมประสบการณ์หรือแบบฝึกหัดชิ้นใหม่ ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการที่จะได้รับการเพิ่มพูนความรู้จากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอันดับแรก และเห็นด้วยกับการเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตร

วีระ เสาวโกมุท (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารหลักสูตร การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรและการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรอยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนการบริหารหลักสูตรผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางวิชาชีพครูต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการบริหารหลักสูตร การบริการหลักสูตร และการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ส่วนการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ผู้บริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ประสบการณ์ในการบริหารและขนาดของโรงเรียนมิใช่เป็นตัวแปรที่ทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ยูเนสโก (UNESCO. 1978 : 66 ; อ้างอิงมาจากวิวัฒน์ สัมฤทธิ์รัชฌาสัย. 2534 : 27) ได้สรุปปัญหาการใช้หลักสูตรของบางประเทศในทวีปเอเชีย ได้แก่ อัฟกานิสถาน บังกลาเทศ อินเดียน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และศรีลังกา พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรเป็นปัญหาที่ขาดการประสานงานที่ระหว่งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหาร

หลักสูตรระดับต่าง ๆ ไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและขนาดการติดตามผลการใช้หลักสูตรของครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมครู เกี่ยวกับหลักสูตรขาดประสิทธิภาพขาดแคลนเอกสารหลักสูตรตำราเรียนไม่ทันสมัย ขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบ และศูนย์พัฒนาหนังสือ ขาดการวางแผนที่ดีในการนำหลักสูตรไปใช้

อิงลิช และสเตฟฟี (English and Steffy. 1983 : 29-32 ; อ้างอิงใน สายสวาสดี วิไลกุล. 2537 : 69) ศึกษาเรื่อง ความแตกต่างระหว่างการสร้างหรือการออกแบบหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผลการวิจัยว่า การวางแผนออกแบบการสร้างหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้นั้นมีความแตกต่างกัน การสร้างหลักสูตรเป็นการทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปตามเป้าหมาย ซึ่งองค์ประกอบหลายประการอาจจะยังไม่สัมพันธ์กันอย่างเต็มที่ ส่วนการนำหลักสูตรไปใช้นั้นจะต้องสัมพันธ์กับการบริหารหลักสูตร จะต้องมีการจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน

วารเรน (Waren. 1999 : 361) ได้วิจัยเรื่องการบริหารหลักสูตรของหัวหน้าสถานศึกษาในการส่งเสริมครูประจำการ ในโรงเรียนระดับ 3-9 จากทุนของสหรัฐอเมริกา ผลของการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูประจำการนั้น ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ ควรรับเอาโครงการที่เหมาะสมกับความต้องการของครูแต่ละคนควรมีการประเมินผลความต้องการ และความสนใจของครูเป็นรายบุคคล เพื่อนำไปพิจารณาสำหรับการจัดความต้องการในโอกาสต่อไป ควรให้ครูมีโอกาสร่วมในการวางแผนการเสนอวิธีการส่งเสริมครูประจำการด้วย ควรกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะอย่างในการจัดแต่ละครั้ง การจัดส่งเสริมครูประจำการพิเศษนอกเหนือจากวันเปิดเรียนปกติ ควรใช้เทปบันทึกภาพในการฝึกสอนแบบจุลภาคด้วย ควรมีการจัดและประเมินผล ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ควรจัดวางโครงการให้เหมาะสมกับความต้องการที่จะนำไปใช้จริง ๆ

แมร์รี่ (Marry. 2000 : 2201-A) ได้วิจัยเรื่อง ผู้บริหารมีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา บุคลากรครูระหว่างบุคลากรครูในการจัดการศึกษาเฉพาะอย่างและภาวะผู้นำของบุคลากรในรัฐยูทาห์ สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีความต้องการในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถพิเศษที่เหมาะสมกับงานในหน้าที่อย่างน้อย 1 งานหรือมากกว่า 1 งานก็ได้

ฮอลลี และเคนเนท (Helly and Kenneth. 2002 : 150-153) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผู้บริหารและครูได้มีการปฏิบัติการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามที่คณะวิทยาลัยเคนซัส วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ พบว่า การปฏิบัติที่นิยมมากในวิทยาลัย คือ การทัศนศึกษาวิชาชีพ

ได้แก่ การร่วมสถาบันการทำงานในวิทยาลัย การแสดงผลงานหรือการประชุม เรื่องเทคนิค การสอน การเยี่ยมชมสถาบันอื่น ๆ และการประชุมพิเศษในโปรแกรมก่อนปฏิบัติหน้าที่ การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับการประเมินผลมากที่สุดคือ การทัศนศึกษาวิชาชีพ ได้แก่การร่วมประชุม นอกสถาบัน การทำงานในวิทยาลัย การแสดงผลงาน หรือการประชุมเรื่องเทคนิคการสอน หรือกิจกรรมการฝึกอบรม เหตุผลที่ไม่ประเมินผล คือ ไม่มีเวลาและไม่มีวิธีการที่เชื่อมั่นได้ วิธีการ 3 แบบในการประเมินผล ที่กล่าวมาส่วนมาก คือการสังเกต การรายงานเป็นรายบุคคล และการเขียนรายงาน โดยทั่วไปทั้งหัวหน้าแผนกการสอน ผู้บริหารอื่น ๆ และคณะครูไม่รับรู้เกี่ยวกับกระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์สูงหรือไม่ เห็นว่าการปฏิบัติจะมีอิทธิพลสำคัญต่อการเรียนการสอน สำหรับคณะครูส่วนใหญ่เห็นว่า การปฏิบัติมีผลต่อการเรียนการสอนมากกว่า หัวหน้าแผนกการสอน และผู้บริหารอื่น ๆ

เทเรซา แทค ชานวอง (Teresa Tack Shan Wong, 2002 : Abstract) ได้ศึกษา เรื่องพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based science Curriculum Development) โดยมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 7 โรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นโดยความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้ง 7 โรงเรียน มีความเหมาะสมกับจุดอ่อน จุดแข็ง และเหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน คณะทำงานมีปฏิสัมพันธ์ในการร่วมมือกัน พัฒนาหลักสูตร นักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นที่น่าพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง

แมคเมน (Maidment, 2005 : Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสนับสนุนหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้บริหารในสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า แม้จะมี ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานอยู่บ้าง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ยังดำเนินไปได้ดี โดยเฉพาะครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ต่างก็ได้แก้ไข ข้อขัดข้องต่าง ๆ เพื่อลดปัญหาเหล่านั้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือ ครูผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง ได้ทุ่มเทเวลาและความสามารถให้กับการทำงาน

ฮานา (Hana, 2003 : Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การอธิบายประเด็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ผู้เป็นครูใหญ่ หรือ ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมีนัยแห่งการพัฒนาอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นปัญหา 5 ประการ ที่มีผลกระทบต่อผู้บริหารสถานศึกษาบ่อยที่สุดในแบบผลของการสอบถามบทสัมภาษณ์ และเอกสารประกอบ คือ ความรุนแรงในโรงเรียนงบประมาณลดลง เทคโนโลยี การหลอมรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความหลากหลายเชื้อชาติ ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์พบว่า

ประเด็นปัญหา 4 ข้อที่พบในทุกแห่งคือ หลักสูตรการเรียนการสอน ความหลากหลายเชื้อชาติ การปฏิรูปการศึกษา เทคโนโลยีเป็นประเด็นปัญหาที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานที่

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้พิจารณาได้ว่าการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสภาพและปัญหาที่แตกต่างกัน และไม่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่จะมีสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมุติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY